

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 21. De impedimento raptus, & defectus Baptismi, seu disparitatis
cultus,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

quod cum matrimonium sit res valde fauorabilis, impedimentum dirimens ipsum (quale est hoc ex communi sententia, per cap. Ita diligenter, 30. quæst. 3. & cap. vnicum De cognat. legali) iura quibus constituitur, non extendi sed restringi debeant. Nec refert, quod ea ipsa iura loquantur absolute de adoptione: quia sufficit dari rationem illa intelligendi cum distinctione: qualis est, quod quando adoptio est imperfecta, illi qui cognationem per eam contrahunt, non habitent in eadem domo, nec tanta amicitia conglutinentur, quanta illi qui per adoptionem perfectam. Ratio autem instituendi impedimenta cognationis, sit vt amicitia excreferet, prout notatum est initio huius capituli.

Notandum est secundo, tres istiusmodi cognationis matrimonium dirimentis, distingui species. Prima est, paternitas legalis, contingens inter arrogentem & arrogatum huiusque filios & nepotes vsque ad quartum gradum: de qua in ante citato cap. Ita diligere, & Instituitis §. Ergo, De nuptijs.

162. Secunda est, affinitas legalis contingens inter arrogentem & vxorem arrogati: itemque inter vxorem arrogantis & arrogatum, de qua in lege Adoptionis ff. De ritu nuptiarum. Et quamuis in iure canonico ea non sit expressa tanquam matrimonij impedimentum, illam tamen vt talem Ecclesia more & vfu recepit, prout notat Sotus in 4. distinct. 42. quæst. 2. art. 2. post quartam conclusionem. Videndus est Sanchez in citata disp. 63. num. 17. Et cum eodem in seq. nu. 24. notandum, eas, duas cognationes impedire ac dirimere matrimonij perpetuo, iuxta iura de eis memorata: atque adeo tale impedimentum non cessare soluta quandoque adoptione: sicque nunquam posse adoptantem cum adoptata, vel cum filia adoptati matrimonij inire: nec adoptatum cum vxore adoptantis: nec hunc, cum vxore adoptati.

163. Tertia est fraternitas legalis inter filios naturales legitimos arrogantis & arrogati, quæ non durat perpetuo, sed solum quamdiu qui contrahunt, fuerint sub potestate patris. Vnde si moriatur pater vel emancipetur carnalis vel adoptiuus filius, cessat hoc impedimentum, ex cap. Per adoptionem 30. quæst. 3. & ex cap. vnicum De cognatione legali. Cur autem in duabus præcedentibus non idem cõingat, ratio esse potest reuerentia perpetua quam adoptatus & vxor ipsius, debent adhibere adoptanti & vxori ipsius. Dixi autem filios naturales legitimos: quoniam fraternitas ista non est inter adoptatum, & filios illegitimos adoptantis, vt communem omnium sententiam esse tangit Nauarr. in Enchir. cap. 22. nu. 45. pro eaque multos commemorat Sanchez in eadem disp. 63. num. 30. Et probat, quia hæc cognatio cessat soluta patria potestate, vt habitum est: & filii illegitimi non transeunt in patriam potestatem, Instituitis De nuptijs §. penult.

Notandum est tercio, cæteras cognationes legales non impedire matrimonium, & ideo arrogentem posse matrimonium celebrare cum matre arrogati. Similiter posse duos ab eodem arrogatos, virum scilicet & foeminaam, atque filium vnus arrogati cum filia alterius celebrare inter se matrimonium. Quæ de re Sanchez in præcedenti num. 26. 28. & 29.

CAPVT XXI.

De impedimentis raptus, & defectus baptismi, seu disparitatis cultus.

SVMMARIVM.

- 164 Quid sit raptus, & quod ad dirimendum matrimonium factus esse debeat causa ipsius contrahendi.
- 165 Corollaria inde deducta, de contratto vel non contratto istiusmodi impedimento.
- 166 Ex impedimento defectus baptismi, matrimonium contrahi non potest inter fidelem & infidelem.
- 167 Tale impedimentum solum est de iure Ecclesiastico: ita ut possit in eo Papa dispensare: & an interuentu talis dispensationis contractum matrimonium sit verum, etsi non sit sacramentum.

168 Inter Catholicum & hereticam matrimonium contractum & verum, & sacramentum esse potest.

169 De peccato quod committitur tale contrahendo, addita responsione ad quamdam obiectionem de illius invaliditate.

RAPTUS dicitur violentia, qua mulier inuita, aut etiam volens, sed inuitis parentibus, aut tutoribus abducitur vt corrumpatur. De quo iam egimus in præced. libro 22. cap. 3. sect. 5. quantum videtur sufficere ad nostrum institutum: nisi quod in hunc locum reijceremus cõsiderationem de impedimento matrimonij propter eum imposito à iure, præsertim nouo Concilii Trid. in sess. 24. cap. 6. De reformatione matrimonij. Occurrit vero peculiariter notandum, eiusmodi poenam impositam esse tantum raptoribus foeminarum causa matrimonij: quod Thomas Sanchez in lib. 7. De matrimonio disp. 13. num. 4. colligit: tum ex principio citati capitis sexti, in quo statim fit mentio de matrimonio inter raptorem & raptam: quod iudicio est agere de solo eo raptu, qui causa matrimonij admittitur. Tum quod decretum eiusmodi ponatur sub titulo de reformatione matrimonij, & ideo intelligendum sit de raptu quatenus deformat matrimonium: quod in raptu fit tollendo illius libertatem: ad quod reformandum, Concilium statuit non valere matrimonij im, nisi rapta constituatur in plena libertate.

EX QVA interpretatione multa idem author consequenter infert ac confirmat: quæ paucis attingisse nobis sufficere ad hoc impedimentum. Primum est, raptum non sufficere si fiat tantum causa libidinis, non autem causa matrimonij ineundi. Secundum est, nec sufficere si fiat ab alio quam eo qui matrimonium initurus est: quia Concilium loquitur de matrimonio inter raptorem & raptam. Tertium est, nec sufficere si non sit cum traductione de loco ad locum. Id quod Concilium significat, cum ad validitatem matrimonij inter raptorem & raptam vult hanc ab illo separatam, & in loco tuto ac libero constitutam esse. Quartum est, non requiri vt sequatur copula, cum hæc ad matrimonium ineundum nihil conferat. Quintum, requiri vt foemina abducatur nolens: nam non esset alioqui raptus proprie: decretumque Concilij, cum sit poenale, restringendum est interpretatione, vt intelligatur de raptu proprie vereque dicto: adeo ut talis poena non habeat locum si foemina sponte ab initio consenserit in traductionem, quantumuis posita in itinere voluntatem mutet: aut quantumuis, precibus importunis aut pretio, aut etiam dolo inducta sit ad consentiendum. Nec obstat quod parètum consensus non concurrat: quia memoratum decretum eo tantum spectat vt matrimonij libertas seruetur, ne foemina renitens cogatur illud inire: ad quam libertatem non requiritur parentum voluntas: sed sola foemina. Sextum est, sufficere ad propositam poenam, raptum cuiuscumque foeminae perpetratum causa matrimonij de facto ineundi: siue illa sit virgo siue corrupta: & hæc siue meretrix siue honesta & siue maritata (cum qua contrahi potest de facto, etsi non de iure nec valide) siue vidua. Nam Concilium eam poenam imponit ad tuendam libertatem matrimonij, quæ impeditur raptu mulieris cuiuscumque status: facta causa matrimonij ineundi cum violenter rapta. Septimum est, non sufficere, si foemina rapiat virum nolentem vt secum ineat matrimonium. Nam Concilium de solo viro raptore mentionem facit nec ipsius decretum cum sit poenale ad foeminaam rapticem extendendum est. Pluribus de hac re Sanchez in citata dispersione decimarertia, & in præcedent. duodecima sed pro quotidiana praxi ista possunt sufficere Confessario, cuius institutionem habemus propositam.

De impedimento disparitatis cultus: pars reliqua capituli.

DE impedimento defectus baptismi agitur in iure canonico 28. quæst. prima. & Extra, De conuersione infidelium. Etsi autem communiter vocetur cultus disparitatis: proprie tamen consistit in eo, quod alter coniugum non sit baptizatus. Matrimonium igitur esse nõ potest, vt Theologos vniuersos ac vtriusque iuris professores sateri habet Sanchez in lib. 7. disp. 71. num. 1. inter baptizatum & non baptizatum etsi credat in Christum & cupiat baptizari. Quod impedimentum non

Sss 4 esse de

esse de iure diuino siue positiuo siue naturali Sanchez ait in sequenti nu. 7. & ante eum Couarr. aliis citatis in Epitome par. 2. cap. sexto, §. 11. Ad quod confirmandum ipse Sanchez adfert tum alia quæ apud ipsum videnda relinquimus: tum quod in omni lege à fidelibus inueniatur in initium tale matrimonium. Nam in lege naturæ tale fuit quod Iacob iniiit cū filiabus Laban Echnici: & quod Ioseph cum filia Putipharis Ægyptia, & in lege scripta veteri, quod Esther iniiit cum Assuero, & in lege Euangelica permittum olim fuisse habetur ex D. August. in libro vnico De fide & operibus cap. 19. Qui & matrem suam sanctam Monicam nupsisse viro pagano, testatur in lib. 9. Confess. cap. 9.

167.

De iure ergo solum Ecclesiastico est tale impedimentū: non quod habeatur canon expressus quo matrimonium inter baptizatum & non baptizatum, præsertim iam credentem, sit inualidum (vt patet consideranti cap. Iudæi, cap. Caue & cap. Non oportet: 28. quæst. 1. quæ pro eodem impedimento communiter citantur) sed quod ex consuetudine & praxi Ecclesiæ ipsum habeatur: id quod sufficit, præsertim cum consuetudo sit rationi & sacra Scripturæ consentanea. Ratio enim dicitur non decere, nec expedire vt fidelis matrimonio coniungatur cum infideli: quandoquidem coniunctio animorum & bona prolis educatio, cum ea dispartite vix esse potest. D. Paul. in priori ad Corinth. cap. 7. eiusmodi connubium prohibet dicens: Cui vult nubat, tantum in Domino, id est dummodo Christiano vt D. Hieron. interpretatur libro 1. aduersus Iouinianum. Quam interpretationem ex eo referens Couarr. loco citato sub initium, eandem tribuit Tertulliano lib. 2. ad vxorem. Deinde in posteriori ad Corinth. cap. 6. præcipit idem Apostolus inquitens: Nolite iugum ducere cum infidelibus. Videri potest Sotus in 4. distincti. 39. quæst. vnica art. 2. & notari quomodo possit in hoc impedimento Summus Pontifex dispensare, quod ipse explicat ante solutionem argumentorum. De quo etiam Sanchez in ead. disput. 71. num. 10. Qui in disput. 73. & quatuor sequentibus late disserit de matrimonio infidelium quæ apud ipsum videnda relinquam, ad leuandum prolixitatis fastidium in re minus ordinaria.

CONTENTI ergo rimus notare matrimonium fidelis contractum cum infideli, etiam si verum sit, quatenus contractus (ali qui D. Paulus in priori ad Corinth. cap. 7. non consuleret conuerso ad fidem non discedere à coniuge infideli) non esse tamen sacramentum nouæ legis. Nam non baptizatus nulum sacramentum conficere potest excepto baptismo: & in sacramento matrimonij vterque contrahentium est illius minister, sibi que mutuo illud conferunt: baptizatus vero est capax sit talis ministerij, non potest tamen sacramentum ipsum matrimonij conferre non baptizato, qui non est capax alterius sacramenti quam baptismi. Quocirca tale matrimonium nullo plane modo sacramentum est nouæ legis: ac proinde nec gratiam confert ex opere operato.

168.

Si quæras, An idem sit dicendum de matrimonio quod Catholicus cum hæretica contrahit. Respondetur negatiue, nam validum esse, cõmunis sententia est Canonistarū, vt loco citato num. 4. notat Couarr. illis addens D. Thomam & Sotū: & addi possunt alij quos magno numero Sanchez refert disput. 72. num. 2. Pro qua facit: tum cap. Deceuit De hæreticis in 6. vbi decernitur, vxores quæ scienter hæreticis nupsere, priuandas esse dotē in penam delicti, nec tamen iuentur separari: in quo videtur supponi tale matrimonium valere. Tum quod iurainueniantur quidem prohibere tale matrimonium, cap. Non oportet, & cap. Caue 28. quæst. 1. nō tamen irritare. Tum etiam quod nō sit consuetudo Ecclesiæ vt tale dissoluatur tanquā irritum, nec permittatur Catholicus viuente hæretica cõiugē inire aliud matrimonium. Tūdemum; quod vt Sotus habet in fine citati art. 2. disparitas cultus, de qua hic agitur, non consistat in defectu interioris fidei, sed sacramenti fidei, nempe baptismi, quo fit Christianæ fidei professio. Hæreticus autem, & à fide apostata per fidei defectum non desinit esse baptizatus, sed retinet characterem hominis Christiani, qui indelebilis est vt definit Concilium Florent. in instructione Armenorum, & Trident. sess. 7. canone 9. De sacramentis in genere.

169.

VERVM TAMEN vt Sotus addit, mortale est eiusmodi matrimonium contrahere: quod Sanchez approbat aliis ad-

huc citatis disput. 72. num. 4. quia contrauenitur iustissimo Ecclesiæ præcepto, interdicens tale matrimonium propter fidei periculum, Catholico coniugi, & proli imminens. Quod vitare quanti referat latis indicat D. Paulus ad Titum 3. cum hæreticum hominem post vnam & secundam correctionem deuitare mandat: & cum D. Ioannes in sua secunda epistola prohibet ne tali Aue dicatur.

Quamquam Azor. in 2. par. moral. Infit. lib. 8. cap. 11. quæst. 5. & post eum Sanchez in sequenti num. 5. id moderandū censent: vt non procedat in locis in quibus hæretici non detentati, nec publici Clericorum percussiores Catholicis misli manent, vt in Germania, Gallia, Polonia. Nam in talibus locis ex consuetudine recepta ob leges amicitia retinendas, & communem pacem reipublicæ que tranquillitatem tuendam; licita possint esse matrimonia eiusmodi, dummodo Catholica persona cum hæretica contrahens permittatur libere & absque peruersionis periculo in fide permanere. Damnant vero idem, Azor quæst. 6. & Sanchez num. 8. tanquam impium pactum, quod nonnunquam apponitur tali coniugio, vt ex filiis nascituris, quidam fidei Catholice, & quidam hæresi adhareant: quod aperte est contra ius canonicum in quo statuitur in fidei fauorem: si pater sit fidelis, filius sequatur conditionem patris: cap. finali De conuers. infidel. in fine: atque siue pater siue mater fidelis sit, ex cap. Iudæi 28. quæst. 1. parentis fidelis religionem filij sequatur. Intellige nondum doli capaces: quia doli capaces adhuc pure infideles, relinquendi sunt suæ libertati, nec cogendi ad fidem, ex c. De Iudæis & Cap. Ad finem 23. q. 5. Idem quoque pactum, est contra ius diuinum quo parentibus incumbit cura liberos suos baptismo initiatos educandi in fide, ac in iis moribus, quibus consequatur remedia salutis spiritali necessaria: quod non fit in hæresi.

Supereft respondendum ad id quod obici potest ex canone 72. sextæ synodi, non esse validum matrimonium inter Catholicum & hæreticum. Respondetur ergo vel eū canonem esse de numero eorum quos Torrensus cõtendit nō esse editos ab ea synodo, sed suppositos: vel vt Couarr. loco citato sub finem magis probat. hæretici nomine illic significari infidelem, de quo loquitur D. Paul. in priori ad Corinth. 7. ad cuius verba eundem canonem alludere satis indicat hæc eius particula: Iuxta Pauli sententiam.

CAPVT XXII.

De impedimento etatis.

S V M M A R I V M.

- 170 *Ætas de iure canonico necessaria ad matrimonij validitatem.*
 171 *Puberes etiam si nondum capaces copule carnalis, possunt valide contrahere: & quatenus peccatum si mortale, ante annos pubertatis contrahere sine iusta excusatione.*
 172 *Quinam sint anni pubertatis, & quid sit proximum esse pubertatis, & malitiam supplere etatem.*
 173 *Modi quibus cognosci potest eius modi proximitas.*
 174 *Expectanda est plena pubertas ad iudicandum, An matrimonium contractum inter impuberes fuerit nullum, & quod ob bonum pacis tale matrimonium permittatur.*

DE etate quæ ad matrimonium requiritur agitur in iure canon. 30. quæst. 2. & Extra. De desponsatione impuberum: ac in 6. eodem titulo. Duabus autem de causis ea requiritur, iuxta cap. De illis 2. Extra titulo citato. Primo quidem, prout ætas ipsa seam adfert discretionem vsusve rationis: licque defectus etatis pertinet ad impedimentum ægræ mentis, quod in præcedenti cap. 11. habitum est dirimere matrimonium iure diuino & naturali. Secundo vero, prout secum adfert potentiam generandi seu consummandi matrimonium: hacque ratione defectus etatis impedimentum est huius generis: nempe dirimens matrimonium iure Ecclesiastico, (non item naturali vt ostendit Sanchez libro 7. disput. 104. num. 9.) quo constitutum est: vt etiam si quis

habeat